slovenský národopis

4 | 24

VEDA, VYDAVATEĽSTVO
SLOVENSKEJ
AKADÉMIE VIED, 1976

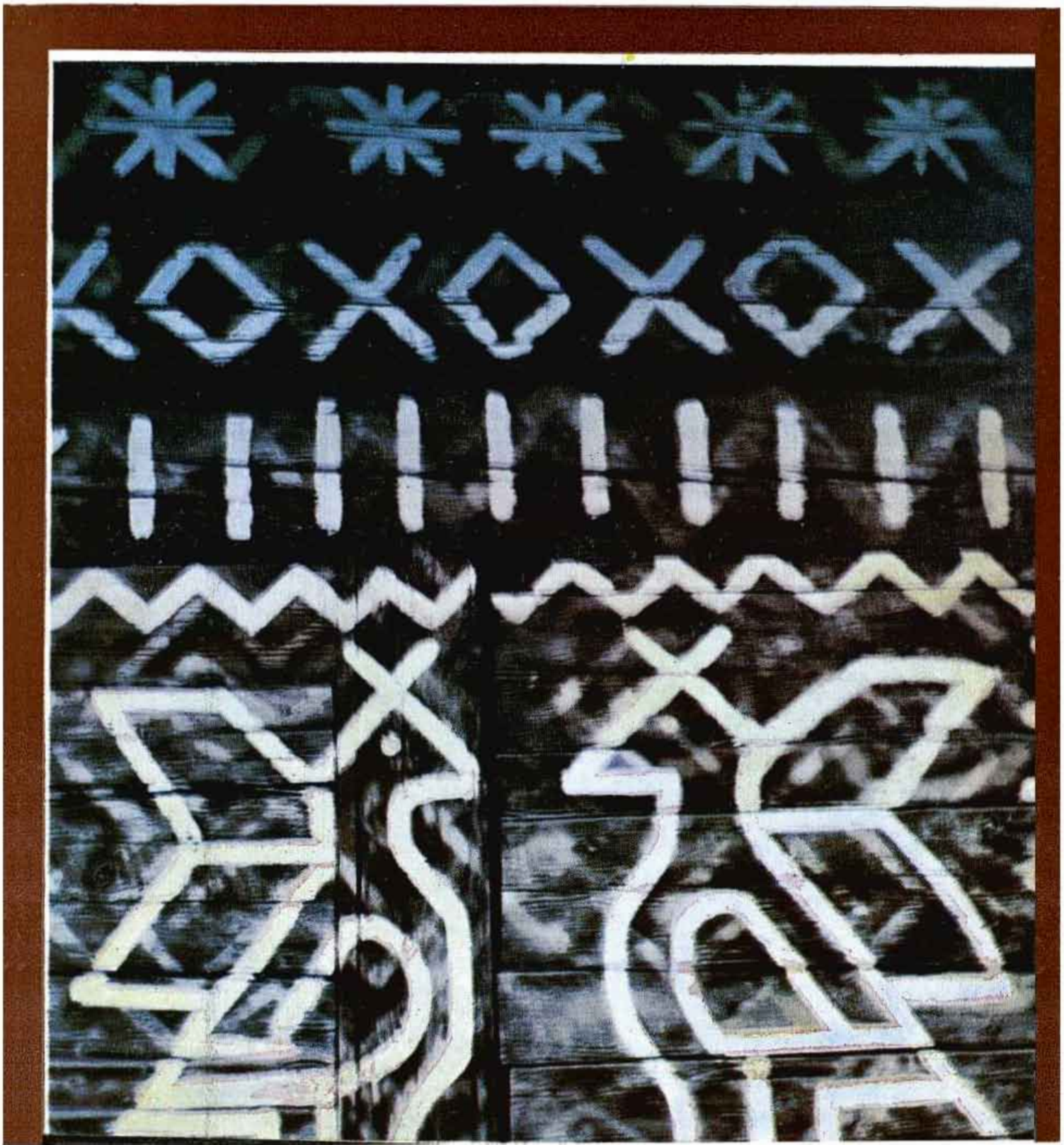

V prezentovanom čísle Slovenského národopisu sú online sprístupnené iba publikácie pracovníkov Ústavu etnológie SAV (v obsahu farebne odlíšené).
Ostatné práce, na ktoré ÚEt SAV nemá licenčné zmluvy, sú vynechané.

Slovenský národopis je evidovaný v nasledujúcich databázach

www.ebsco.com
www.cejsh.icm.edu.pl
www.ceeol.de
www.mla.org
www.ulrichsweb.com
www.willingspress.com
Impaktovaná databáza European Science Foundation (ESF)
European Reference Index for the Humanities (ERIH): www.esf.org

OBSAH

Igor S. Kon: Problémy medzigeneračnej transmisie kultúry v období vedeckotechnickej revolúcie 501
Galina P. Vasiľjeva: Etnické funkcie tradícií v súčasnosti 514
Veselin Chadžinikolov: Niektoré metodologické problémy späté s etnografickým výskumom súčasnosti 530
Adam Pranda: Jedinečné, zvláštne a všeobecné v súčasnej materiálnej kultúre na Kysuciach 541
Jarmila Pátková: Zvláštne a všeobecné v tvorivých procesoch ľudovej hmotnej kultúry 571
Viera Valentová: Univerzálne prvky a regionálne špecifickosti vo vývoji súčasného ľudového interiéru 583
Viera Nosáľová: Spoločné prvky v súčasnom vývoji ľudového odevu socialistických krajín 589

DISKUSIA GLOSY

Adam Pranda: Kategórie jedinečného, zvláštneho a všeobecného v marxistickej filozofii a etnografii 595
Zora Apáthyová-Rusnáková: Poznámka na margo seminára: Jednotlivé, zvláštne a všeobecné v procese zmien ľudových tradícií v období socializmu 619

ROZHĽADY

Univ. prof. Rudolf Bednárik (1903—1975) (Ján Michálek) 626
Za docentom dr. Vilémom Pražákom (Viera Nosáľová) 628
Rudolf Žatko (1913—1976) (Adam Pranda) 629
Za Ljubomirom Dukovom (Peter Slavkovský) 631
Doc. dr. Ján Podolák, CSc., 50-ročný (Emília Horváthová) 632
Rudolf Mrlian 60-ročný (Soňa Kovačevičová) 636
Konferencia o výskume národnosti v Békéscsabe (Ján Botík) 640
Ethnographia Pannonica III (Ján Mjartan) 641

RECENZIE A REFERÁTY

СОДЕРЖАНИЕ

Игорь С. Кон: Проблемы трансмиссии культуры от поколения к поколению в период научно-технической революции . . . 501
Галина П. Васильева: Этнические функции традиций в современности 514
Веселин Хаджиниколов: Некоторые методологические проблемы связанные с этнографическим исследованием современности 530
Адам Пранда: Современные изменения в народной культуре на Кисуциях . . . 541
Ярмила Паткова: Особенные и всеобщие черты творческих процессов в материальной культуре 571
Вера Валентова: Универсальные элементы и областная специфичность в развитии современного народного интерьера . . 583
Вера Носальове: Общие элементы в современном развитии национальной одежды в социалистических странах 589

ДИСКУССИЯ, КОММЕНТАРИИ

Адам Пранда: Категории исключительного, особенного и всеобщего в марксистской философии и этнографии 595
Зора Апатхиова-Руснакова: Заметка о семинаре: Исключительное, особенное и всеобщее в процессе изменений народных традиций в эпоху социализма 619

ОБЗОРЫ

РЕЦЕНЗИИ И РЕФЕРАТЫ

INHALT

Igor S. Kon: Probleme der intergenerationellen Transmission der Kultur im Zeitalter der wissenschaftlich — technischen Revolution 501
Galina P. Vasiľjeva: Die ethnischen Funktionen der Tradition in der Gegenwart . 514
Veselin Chadžinikolov: Einige mit der ethnographischen Forschung der Gegenwart verbundene methodologische Probleme . . 530
Adam Pranda: Gegenwärtige Umwandlungen in der Volkskultur auf dem Gebiet von Kysuce 541
Jarmila Pátková: Spezielle und allgemeine Züge der schöpferischen Prozesse in der materiellen Volkskultur 571
Viera Nosáľová: Gemeinsame Züge in der gegenwärtigen Entwicklung der Volkskleidung in den sozialistischen Ländern . . 589
Viera Valentová: Universelle Elemente und regionale Spezifika in der Entwicklung des gegenwärtigen Interieurs 583

Na 1. strane obálky: Detail maľovaného zrubového obytného domu, Čičmany, okr. Žilina. Farebná snímka A. Pranda

Auf der Vorderseite des Umschlages: Detail des bemalten Wohnhauses in Čičmany, Bezirk Žilina. Farbphoto von A. Pranda

UNIVERZÁLNE PRVKY A REGIONÁLNE ŠPECIFICKOSTI VO VÝVOJI SÚČASNÉHO ĽUDOVÉHO INTERIÉRU

VIERA VALENTOVÁ
Národopisný ústav SAV, Bratislava

Pri sledovaní univerzálnych prvkov a regionálnych špecifickostí vo vývoji súčasného ľudového interiéru treba najprv objasniť, čo rozumieme pod slovom interiér.

Pojem interiér, ktorý vznikol koncom 16. stor. v holandskom maliarstve zobrazovaním osôb v rodinnom prostredí, zahŕňa vnútrajšok domu s jeho výmerou a proporciami, osvetlením, s podlahami a stropmi, nábytkom a jeho rozostavením, vykurovaním a výtvarnou úpravou.

V interiéri ide o poznanie jednotlivých kusov nábytku, ich vzájomných vzťahov i vzťahov k celku — priestoru, ako aj o vzťah človeka — používateľa k týmto veciam. Ľudový interiér ako celok, ako súhrn týchto elementov odráža ďalej obraz životnej úrovne ľudu v každom období svojho vývoja. Je obrazom jeho vykorisťovania za feudalizmu a kapitalizmu a odráža celý rad súvislostí spojených s vytváraním viac alebo menej zodpovedajúcich podmienok existencie človeka. Prejavuje sa ako komplex najrozličnejších hospodárskych, sociálnych, spoločenskotriednych, technických, kultúrnych i hygienických otázok.[1]

Keď skúmame tradičný ľudový interiér, svoju pozornosť zameriavame práve na uvedené zložky. Výskumy ukázali, že slovenský ľud vytváral také obydlie, aké mohol vytvárať v daných prírodných podmienkach a v štruktúre vývoja spoločenského života. Prírodné a spoločenské faktory sa vždy odrážajú v celkovom charaktere krajov (hornatých či nížinných), no i vo výstavbe jednotlivých domov. Tak napr. premena spoločenských podmienok vytvára z veľkých — veľkorodinných domov osobitné individuálne obydlia jednotlivých rodín.

V týchto individuálnych obydliach na dedine mal interiér (jeho zariadenie) určité zákonitosti. Jadrom domu, kde sa sústreďoval život rodiny, bola na Slovensku, ale aj v iných stredoeurópskych krajinách, izba. Charakter jej zariadenia i využitia bol v podstate na celom Slovensku rovnaký. Udržoval sa tradíciou a prekonával len pozvoľné zmeny, ktoré sa dajú postrehnúť viac v druhoch nábytku, jeho tvaroch a výzdobe ako v jeho umiestnení v interiéri.

V rozmiestňovaní nábytku bol dlhý čas kodifikovaný úzus: pec bola vždy v ľavom alebo v pravom rohu izby v blízkosti vchodových dverí, okolo nej lavice. V druhej kútovej časti izby, ležiacej diagonálne od kúta s pecou, bol umiestnený stôl, rohová lavica a stolce. Pri bočnej stene bývala posteľ a pri stene za dverami truhla na

šaty. Police, kútová skrinka, zrkadlo a obrazy boli povešané na stene. Takéto rozmiestnenie sa zachováva v súčasnosti už len v kuchyniach starších domov.

V minulosti izba plnila dôležitú spoločenskú funkciu. Tu sa schádzala rodina i čeľaď pri jedle, pri práci a rôznych obradných príležitostiach (svadba, krstenie, pohreb ap.), keď sa museli urobiť rôzne úpravy v interiéri.

Práve tieto uvedené momenty by sme mohli označiť za univerzálne.

Regionálne špecifickosti vznikali v minulosti v oblasti ľudovej výtvarnosti, ktorá sa prejavila jednak na niektorých nábytkových prvkoch, jednak na estetickej úprave celého interiéru. Dôležitú úlohu v nich predstavuje miestna tradícia — ako okruh zachovaných hodnôt a spoločného ľudového výtvarného názoru, ktorý vznikal obyčajne v rovnakých prírodných a spoločenských podmienkach života a zodpovedal ustáleným potrebám kraja.

Poznatky z výskumov potvrdzujú, že ľud sa pridržiava tradícií až dovtedy, kým mu čas neprinesie nové, výhodnejšie stavebné prostriedky alebo si nevyžaduje iný bytový štandard.

Takéto obdobie prišlo po druhej svetovej vojne, keď sa následkom socializácie dediny zmenilo postavenie roľníctva. Dôsledky zmeneného postavenia roľníctva prejavujú sa v niekoľkých rovinách a rôznym stupňom intenzity.

Predovšetkým je to nebývalý rozmach výstavby rodinných domov. Výstavba rodinných domov ako špecifická forma bytovej výstavby v období uplynulého štvrťstoročia prekonala búrlivý vývoj najmä na Slovensku. Kým dnešnú podobu nadobudla, zaznačila dynamický pohyb v konštrukciách, technike výstavby, v architektonickom stvárnení, územnom rozmiestnení, ako aj v spoločenskom chápaní jej polohy a s tým súvisiacou mierou podpory od štátu.[2]

Výstavba rodinných domov v prvých dvoch desaťročiach od oslobodenia sa uplatňovala predovšetkým svojím sociálnym aspektom a rodinné domy sa stavali najmä na vidieku, kde sa nerealizovali hromadné formy bytovej výstavby. S tým súvisel aj celkový vývoj pôdorysného riešenia rodinného domu od konca štyridsiatych rokov, keď sa začínalo s priemerom 2 izieb na jeden dom a hygienické vybavenie bolo viav výnimkou. Dnes majú rodinné domy v priemere štyri izby, hygienické zariadenie je samozrejmé a väčšina domov dostáva ústredné kúrenie ihneď pri stavbe, pri časti sa uvažuje o jeho dodatočnom zariadení.

Výstavba rodinných domov sa už v poslednom čase nerealizuje výlučne preto, aby sa získali byty v územiach nepokrytých tzv. komplexnou bytovou výstavbou. Stavia sa množstvo rodinných domov aj v mestách a priľahlých oblastiach, pre ľudí, ktorí už bývajú v tzv. činžiakoch, ale chcú si zlepšiť plošný aj technický štandard a spojiť bývanie s trvalým využívaním zelene.

Je to výrazná črta odzrkadľujúca stupňujúcu ekonomickú silu našich rodín, ako aj jeden z prejavov schopností a dynamického rozvoja nášho socialistického zariadenia.

V začiatočných rokoch prudkého rozmachu výstavby rodinných domov sa nevenovala tejto výstavbe primeraná technická, organizačná, ale ani architektonická starostlivosť. Väčšina realizácií nemala žiadúcu úroveň, negovala naše ľudové tradície aj európsky vývoj. Vo všeobecnosti nastáva v období nástupu štyridsiatych rokov tohto storočia prechod od tzv. jednotraktových dispozícií a konštrukcií na dvojtraktové. Je to pokrok, bez ktorého sa nemohli zvýšiť obytné hodnoty nových rodinných domov.

Nové rodinné domy sa v súčasnosti

všeobecne zariaďujú novým, priemyselne vyrábaným nábytkom. Nábytok sa kupuje ako komplet — súprava, to znamená spálňa, obývačka a kuchyňa. Je však všeobecne známe, že ľudia na našej dedine nepoužívajú dostatočne tieto novým nábytkom zariadená priestory, je však zavedený systém dvoch kuchýň, z ktorých jedna je letná a druhá zimná. Letná je zariadená starým tradičným nábytkom a zimná už novou kuchynskou súpravou nábytku. Tieto dva priestory sa zatiaľ najviac využívajú. Keď sme skúmanil príčiny takéhoto spôsobu bývania, zistili sme, že v kuchyniach je rozmiestnený nábytok účelovo, ako bol voľakedy v izbe, keď bola skoro jediným priestorom.

Rozmiestnenie moderného nábytku v izbách je nefunkčné, a preto nevhodné na každodenné používanie. Obyvatelia domu sa v týchto priestoroch necítia dobre, takýto interiér má viac charakter reprezentácie. (Ak by sme sa týmto problémom zaoberali a skúmali jeho príčiny, zistíme, že je niekoľko činiteľov, ktoré spôsobujú psychicky nevhodné prostredie. Obyčajne je to, ako sme už uviedli, nevhodné rozmiestnenie nábytku, zlé spojenie dvoch rôznych súprav v celok, neuvážene vyvolená farba stien, zlé osvetlenie, absencia vykurovacieho telesa ap.).

Tu sa ponúka otázka, prečo si teda zariaďujú ľudia na dedine interiér takýmto nábytkom? Výskumom sme zistili, že je to tak ako v minulosti pri kúpe nových nábytkových kusov, otázka prestíže a napodobovania jednotlivcov dedinského kolektívu. Vzniká norma ako dôsledok zmeny spoločenského zriadenia. Ide o normu celkovej kvality materiálneho prostredia. Označuje sa často ako štandard. Vieme, že štandard môže požadovať určitá spoločenská skupina alebo môže byť vžitý v celej spoločnosti a je viazaný dosiahnutou úrovňou hospodárskych možností. V niektorých podmienkach existencie spoločnosti býva táto norma veľmi prísna, jej nedodržanie môže dokonca znamenať vyradenie z určitej spoločenskej vrstvy, zostup na nižší stupeň spoločenského rebríčka a zas jej prijatím a dodržovaním sa naopak postavenie členov spoločnosti utvrdzuje.

Norma kvality materiálneho prostredia je však iba jednou stránkou sledovaného problému. Treba brať do úvahy i to, že v spoločensko-ekonomickými premenami zanikli remeslá — činiteľ, ktorý sa v minulosti závažne zúčastňoval na tvorbe materiálneho prostreida.

Tieto dve zložky — bytový štandard a zánik remesla — ako aj nezáujem strednej a mladej generácie o tradičný starý nábytok pri zariaďovaní nových domov sa javia u každého národa v dôsledku zvláštností historického vývinu špecificky svojrázne. Súčasne však možno pozorovať aj spoločné zákonitosti, ktoré vzrastajú v podmienkach urbanizácie a rozširujúcej sa vedeckotechnickej revolúcie. Upozornila na ne Leokadija M. Drobiževa v článku Etnosociologické výskumy v ZSSR, kde hovorí, že aj v najdynamickejších prvkoch materiálnej kultúry, ktoré sú v najväčšej miere predmetom voľného výberu a odzrkadľujú potreby a možnosti človeka, teda v strave a interiéri, niet nijakých výrazných rozdielov medzi sociálno-profesionálnymi skupinami z hľadiska národného uprednosťovania. Robotníci a kolchozníci napriek očakávaniu neprejavili nijaký osobitný záujem o tradičné formy.[3] Obdobnú situáciu nachádzame aj na Slovensku.

Regionálne špecifickosti vo vývoji súčasného ľudového interiéru, ak myslíme na jeho hlavnú zložku — nábytok, sa na Slovensku postupne strácajú. Prevláda norma, určitý bytový štandard, ktorý prijímajú všetky vrstvy národa s väčším alebo menším individuálnym tvorivým zásahom pri

jeho výzdobe a výbere bytových doplnkov.

Nové poznatky stále viac ukazujú, že spôsob a úroveň bývania, chápané nielen v užšom, ale i širšom zmysle slova, majú závažný vplyv na vlastnosti ľudí, ich postoje a rozhodovania, a tým i na celý spôsob ich života. Na druhej strane nedá sa, samozrejme, podceňovať to, že požiadavky na spôsob a úroveň bývania sa zákonite menia a utvárajú pod vplyvom zmien, ku ktorým došlo a dochádza s postupujúcim ekonomickým rozvojom v spôsobe práce ľudí, v spôsobe života jednotlivcov a ich rodín, v príjmovej úrovni domácností a ich životnej úrovni i celkovom životnom prostredí, ktoré obklopuje ľudí.

Hodnotenie súčasného ľudového interiéru z hľadiska dialektiky jedinečného, zvláštneho a všeobecného dáva podnet k nasledovným záverom:

1. Všeobecné pre tvorbu a používanie priestoru bytu, ktorý ho v podstatnej miere determinuje, sú spoločenské a ekonomické vzťahy v danej historickej etape.

2. Interiér ako súbor materiálnych prvkov, funkčne a esteticky zoradených, tvorí osobitnú oblasť bádateľského záujmu národopisnej vedy. Jeho zvláštnosti sa prejavujú vo vývoji technológie, spracovaní materiálov, konštrukcii a organizácii hospodárstva i distribúcie v danom regióne.

3. Zvláštnou kategóriou vyžadujúcou osobitný teoretický i metodický prístup je estetické chápanie výrobcu a konzumenta, ktorý sa často nazýva kolektívnym vkusom alebo kolektívnou estetickou normou.

Z hľadiska doterajších poznatkov je možné predvídať, že vo všetkých socialistických krajinách v dôsledku splnenia podmienky beztriednej spoločensko-hospodárskej formácie budú prevládať spoločné tendencie vo vývoji bývania. Zákonite sa budú vyrovnávať i stavebné, dispozičné a prevádzkové nároky na bývanie a zariadenie interiéru.

Zospoločenštenie výrobných prostriedkov, zavádzanie prvkov moderných technológií, sprístupnených v socialistickej organizácii práce všetkým spoločenským vrstvám, umožňuje solídny bytový štandard, čím sa úplne vylučuje podiel individuálneho remeselníka na vytváraní výrazných, regionálnych charakteristík v tvorbe interiéru.

Jedinečným a neopakovateľným pre tvorbu vnútorného materiálneho prostredia ostáva a zrejme bude pretrvávať aj naďalej individuálny vkus, estetické vnímanie používateľa bytu — domu.

Z histórie poznáme, že tento individuálny prístup je zase do istej miery ovplyvňovaný kolektívnym názorom, ktorého šírku možno etno-sociologicky sledovať.

Je preto pravdepodobné, že i v budúcnosti sa v socialistických podmienkach budú vytvárať miestne a regionálne zvláštnosti tak v interiéri, ako aj v spôsobe života. Týmto sa však iba potvrdí pravdivosť dialektiky ako vzájomného ovplyvňovania jedinečného, zvláštneho a všeobecného.

POZNÁMKY

[1] MRUŠKOVIČ, Š.: K niektorým prežitkom v spôsobe ľudového bývania za kapitalizmu na Záhorí. Sbor. slov. nár. Múz., Etnografia, *3*, 51, 1962, s. 61.

[2] SPIŠKA, Ivan: Rodinné domy a kultúrnosť prostredia. Živ. Prostr., *3*, 1975, s. 148.

[3] DROBIŽEVA, Leokadija M.: Etnosociologické výskumy v ZSSR. Slov. Národop., *3*, 1973, s. 355.

УНИВЕРСАЛЬНЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ И ОБЛАСТНАЯ СПЕЦИФИЧНОСТЬ В РАЗВИТИИ СОВРЕМЕННОГО НАРОДНОГО ИНТЕРЬЕРА

Резюме

Оценка современного народного интерьера с точки зрения диалектики единичного, особенного и всеобщего дает основание к следующим выводам:

1. Всеобщим для создания и использования пространства квартиры, которое в значительной мере его детерминирует, являются общественные и экономические отношения на данном историческом этапе.

2. Интерьер как совокупность материальных элементов, распределенных функционально и эстетически, представляет собой отдельную область этнографического исследования. Его особенности проявляются в развитии технологии, в обработке материалов, в конструкции и организации хозяйства и в распределении в данной области.

3. Особой категорией, требующей специального теоретического и методического подхода, является эстетическое понимание производителя и потребителя, которое часто называется коллективным вкусом или коллективной эстетической нормой.

Основываясь на имеющихся сведениях, можно предположить, что во всех социалистических странах, в результате осуществления условий бесклассовой общественно-экономической формации, будут превалировать общие тенденции в развитии жилища. Закономерно будут выравниваться также строительные, диспозиционные и эксплуатационные требования к жилищу и к обстановке интерьера.

В связи с обобществлением средств производства, введением элементов современной технологии, которые при социалистической организации труда стали доступными для всех общественных слоев, был достигнут высокий жилищный стандарт, благодаря чему полностью исключается доля частного ремесленника в создании выразительных областных характеристик в формировании интерьера.

Исключительным и неповторимым в создании внутренней материальной среды по-прежнему остается и, несомненно, сохранится также и в будущем частный вкус, эстетическое восприятие владельца квартиры — дома. Из истории известно, что этот индивидуальный подход до определенной степени находится под влиянием коллективного мнения, распространение которого можно наблюдать этно-социологически. В связи с этим становится вероятным, что и в будущем в социалистических условиях будут возникать местные и областные особенности как в интерьере, так и в способе жизни. Это, естественно, лишь подтвердит правильность диалектики как взаимного влияния между единичным, особенным и всеобщим.

UNIVERSELLE ELEMENTE UND REGIONALE SPEZIFIKA IN DER ENTWICKLUNG DES GEGENWÄRTIGEN VOLKSTÜMLICHEN INTERIEURS

Zusammenfassung

Die Würdigung der heutigen Innenraumanstattung des volkstümlichen Wohnhauses vom Aspekt des Einzigartigen, des Besonderen und des Allgemeinen gibt Anlaß zu nachfolgenden Schlüssen:

1. Das Allgemeine in der Gestaltung und Nutzung des Wohnraumes, das im wesentlichen seinen Charakter bestimmt, sind die gesellschaftlichen und ökonomischen Beziehungen in der betreffenden Epoche.

2. Das Interieur als Komplex funktionell und ästhetisch geordneter Elemente ist ein besonderes Gebiet des wissenschaftlichen Interesses der Ethnographie. Seine Besonderheit äußert sich in der Entwicklung der Technologie, der Verarbeitung des Materials, der Wahl der Konstruktionen sowie in der Organisation der Wirtschaft und Distribution im betreffenden Gebiet.

3. Eine besondere Kategorie, die eine spezielle theoretische und methodische Inangriffnahme erfordert, ist die ästhetische Auffassung der Produzenten und Konsumenten, die häufig mit den Ausdrücken, „kollektiver Geschmack" oder „kollektive ästhetische Norm" bezeichnet wird.

Im Hinblick auf die bisherigen Erkenntnisse kann man annehmen, daß in allen sozialistischen Ländern bei der Entwicklung der Wohnkultur ähnliche Tendenzen überwiegen werden, weil hier die Bedingung der klassenlosen Wirtschaftsformation bereits erfüllt ist. Dementsprechend werden sich auch die baulichen, dispositiven und betrieblichen Ansprüche an das Wohnen und an die Einrichtung des Interieurs ausgleichen.

Die Vergesellschaftlichung der Produktionsmittel, die Einführung moderner Technologien, die dank der sozialistischen Organisation der Arbeit allen Gesellschaftsschichten zugänglich sind, ermöglichen einen soliden Wohnstandard. Dadurch wird der Anteil des individuellen Handwerks bei der Entstehung markanter regionaler Spezifika in der Inneneinrichtung völlig eliminiert.

Einzigartig und unwiederholbar bleibt bei der Gestaltung des Interieurs nur der individuelle Geschmack, das ästhetische Empfinden des Benützers der Wohnung und dies wird sich wahrscheinlich auch in Zukunft nicht ändern. Aus der Geschichte ist uns bekannt, daß der individuelle Geschmack bis zu einem gewissen Grad von den kollektiven Ansichten beeinflußt wird, deren Intensität man ethnosoziologisch untersuchen kann. Es ist deshalb anzunehmen, daß sich auch künftig unter den Bedingungen der sozialistischen Gesellschaftsordnung lokale und regionale Besonderheiten so in der Innenraumausstattung wie in der Lebensweise herausbilden werden. Dadurch wird selbstverständlich nur die Wahrhaftigkeit der Dialektik als einer gegenseitigen Beeinflussung des Einzigartigen, Besonderen und Allgemeinen bestätigt.

СЛОВАЦКАЯ ЭТНОГРАФИЯ

Журнал Словацкой Академии Наук
Год издания 24, 1976 № 4
Издается четыре раза в год
«ВЕДА», издательство Словацкой Академии Наук
Редакторы Д-р Божена Филова и Павол Стано
Адрес редакции: 884 16 Братислава, Клеменсова 19

SLOWAKISCHE VOLKSKUNDE

Zeitschrift der Slowakischen Akademie der Wissenschaften
Jahrgang 24, 1976. Nr. 4. Erscheint viermal im Jahre
Herausgegeben vom VEDA, Verlag der Slowakischen Akademie der Wissenschaften
Redakteure PhDr. Božena Filová und Pavol Stano
Redaktion: 884 16 Bratislava, Klemensova 19

SLOVAK ETHNOGRAPHY

Journal of the Slovak Academy of Sciences
Volume 24, 1976, No. 4
Published quarterly by VEDA, the Publishing House of the Slovak Academy od Sciences
Managing Editors PhDr. Božena Filová and Pavol Stano
Editor: 884 16 Bratislava, Klemensova 19, Czechoslovakia

L'ETHNOGRAPHIE SLOVAQUE

Revue de l'Académie slovaque des sciences
Anné 24, 1976, No. 4. Parait quarte fois par an
Editions de VEDA, maison d'édition de l'Académie slovaque des sciences
Rédacteurs: PhDr. Božena Filová et Pavol Stano
Rédaction: 884 16 Bratislava, Klemensova 19

SLOVENSKÝ NÁRODOPIS

Časopis Slovenskej akadémie vied
Ročník 24, 1976, číslo 4 — Vychádza štyri razy do roka
Vydáva VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied
Hlavná redaktorka PhDr. Božena Filová
Výkonný redaktor Pavol Stano
Redakčná rada: dr. Soňa Burlasová, dr. Emília Horváthová, dr. Soňa Kovačevičová, dr. Milan Leščák, dr. Michal Markuš, doc. dr. Ján Michálek, dr. Ján Mjartan, doc. dr. Štefan Mruškovič, dr. Viera Nosáľová, doc. dr. Ján Podolák, doc. dr. Antonín Robek.

Výtvarná redaktorka Viera Miková
Redakcia: 884 16 Bratislava, Klemensova 19
Vytlačili Tlačiarne Slovenského národného povstania, n. p., Martin
Jednotlivé číslo Kčs 20,—; celoročné predplatné Kčs 80,—
Výmer SÚTI č. 8/6

Rozširuje Poštová novinová služba, objednávky vrátane do zahraničia a predplatné prijíma PNS — Ústredná expedícia a dovoz tlače, Gottwaldovo nám. 6/VII, 884 19 Bratislava. Možno objednávať aj na každej pošte alebo u doručovateľa.
© VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1976

Distributed in the socialist countries by SLOVART Ltd., Leningradská 11, Bratislava, Czechoslovakia. Distributed in West Germany and West Berlin by KUBON UND SAGNER, D-8000 München 34, Postfach 68, Bundesrepublik Deutschland. For all other countries, distribution rigts are held by JOHN BENJAMINS, N. V., Periodical Trade, Amsteldijk 44, Amsterdam, Netherlands.